

Faren for pandemier vokser

Skal globale epidemier undgås, må læger, dyrlæger og miljøeksperter arbejde sammen for at dæmme op for truslen, siger dansk professor.

ØJVIND KYRØ

indblik@jp.dk

Vi er nu syv milliarder mennesker på kloden, og den voldsomme vækst i antallet af mennesker og husdyr vil skabe flere verdensomspændende smitsomme sygdomme, pandemier.

Omkring 75 pct. af nye sygdomme kommer fra dyr, og alene i de seneste 10 år har pandemier, der stammer fra dyr, kostet 200 mia. dollars, vurderer Verdensbanken.

»Der må restriktioner til for at dæmme op for faren,« siger Maria Vang Johansen, som er professor ved Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet.

Maria Vang Johansen mener, at pga. væksten af husdyr og mennesker samt rydningen af naturområder vil sygdomme hurtigere springe fra dyr til mennesker.

»De pandemier, vi har set inden for de seneste år, er kun begyndelsen,« siger professoren og henviser til Sars, BSE og de sygdomme, der populært blev betegnet som svineinfluenza og fugleinfluenza.

Stor rejseaktivitet skaber spredning

Når man nu om dage i løbet af et halvt døgn kan rejse fra det indre Afrika til tætbefolkede lande som Danmark, er faren for pandemier større end nogensinde, fordi mennesker hurtigt kan sprede sygdomme, der kommer fra dyr.

Vilde dyr huser et univers af mikrober, som kan være foder for en pandemi. Det var fra en lille, grøn abe i Afrika, at hiv-virus kom og skabte en global epidemi, som stadig raser. Ifølge de seneste opgørelser har aids kostet 25 millioner mennesker livet.

Det er sundhedsmæssigt risikabelt at spise dyr som aber, der er nært beslægtede med mennesker, fordi de kan have sygdomme, som let kan overføres, hvis kødet ikke er gennemstegt. Men også andre typer *bushmeat* og kød fra husdyr kan være farligt.

»F.eks. har man heller ikke været opmærksom på trikiners betydning, for mange spiser kød, der ikke er gennemstegt, for at bevare det velsmagende fedt. Jeg kunne aldrig drømme om at spise kød i Afrika, der ikke er gennemstegt,« siger Maria Vang Johansen.

Kodeordet er samarbejde

Men det er mest sandsynligt, at en ny pandemi kommer fra Asien, fordi trafikken dertil er størst.

»Den såkaldte fugleinfluenza spredte sig hurtigt, bl.a. fordi mænd i Østen har en bizar omgang med fjerkræ, når det gælder hanekamp. Mændene går så ivrigt op i at holde kamphaner, at de fortygger foderet, som hanerne bagefter spiser fra ejernes munde,« fortæller Maria Vang Johansen.

For at ruste sig til de kommende globale epidemier er kodeordet samarbejde.

»Vi har kun vacciner til en meget lille del af sygdommene. Derfor gælder det om at nedbryde skrankerne og arbejde sammen om "øko-sundhed" – *One Health*, som det hedder på engelsk – hvor faggrupper med forstand på miljø samarbejder med læger og dyrlæger om at bekæmpe globale trusler på en miljømæssigt forsvarlig måde,« siger Maria Vang Johansen.